ISSN 2224-025X

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Державного природознавчого музею

Випуск 38 / 2022

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 38

Львів 2022

УДК 57+58+591.5+502.7:069

Наукові записки Державного природознавчого музею. – Львів, 2022. – Вип. 38. – 284 с.

До 38-го випуску періодичного видання «Наукові записки Державного природознавчого музею» увійшли статті та короткі повідомлення з музеології, екології, зоології, а також інформація про діяльність музею у 2021 році.

Для екологів, біологів, зоологів, працівників музеїв природничого профілю, заповідників, національних природних парків і інших природоохоронних установ і організацій.

Proceedings of the State Natural History Museum. – Lviv, 2022. – Issue 38. – 284 p.

The 38th issue of the periodical «Scientific Notes of the State Museum of Natural History» includes articles and short reports on museology, ecology, zoology, as well as information about the museum's performance in 2021.

For ecologists, biologists, zoologists, employees of museums of natural profile, reserves, national nature parks and other environmental institutions and organizations.

DOI: https://doi.org/10.36885/nzdpm.2022.38
ISSN 2224-025X

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор	Капрусь І. Я. д-р біол. наук, проф.
Заступник головного редактора	Климишин О. С. д-р біол. наук, с.н.с.
Відповідальний секретар	Орлов О. Л. канд. біол. наук
Технічний редактор	Гураль Р. І. канд. біол. наук

Бокотей А. А. д-р біол. наук, с.н.с.; Войчишин В. К. канд. біол. наук, с.н.с.; Годунько Р. Й. канд. біол. наук, с.н.с.; Гураль-Сверлова Н. В. канд. біол. наук, с.н.с.; Дзюбенко Н. В. канд. біол. наук; Радченко О. Г. д-р біол. наук, проф.; Різун В. Б. канд. біол. наук, с.н.с.; Середюк Г. В. канд. біол. наук; Сусуловський А. С. канд. біол. наук, с.н.с.; Третяк П. Р. д-р біол. наук, проф.; Фальтиновіч В. д-р біол. наук, проф. (Польща); Царик Й. В. д-р біол. наук, проф.; Чернобай Ю. М. д-р біол. наук, проф.; Шрубович Ю. Ю. канд. біол. наук; Яницький Т. П. канд. біол. наук

EDITORIAL BOARD

Kaprus I. Y. (*Editor-in-Chief*), Klymyshyn O. S. (*Associate Editor*), Orlov O. L. *(Managing Editor)*, Gural R. I. (*Technical Editor*), Bokotey A. A., Voichyshyn V. K., Godunko R. J., Gural-Sverlova N. V., Dzubenko N. V., Radchenko O. G., Rizun V. B., Serediuk H. V., Susulovsky A. S., Tretjak P. R., Faltynowicz W., Tsaryk J. V., Chernobay Y. M., Shrubovych J. J., Yanitsky T. P.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного природознавчого музею

ISSN 2224-025X © Наукові записки ДПМ, 2022

Музеологія

DOI: https://doi.org/10.36885/nzdpm.2022.38.3-10
УДК 594.1, 594.3

Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В.

КОЛЕКЦІЯ І.Т. БАКУМЕНКА В МАЛАКОЛОГІЧНОМУ ФОНДІ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ НАН УКРАЇНИ

У серпні 2021 р. до Державного природознавчого музею у м. Львові було передано конхологічну колекцію науковця-геолога і колекціонера-аматора І.Т. Бакуменка, яка суттєво поповнила добірку екзотичних видів молюсків (переважно морських), призначених для експозиційного використання. Під час опрацювання колекції було перевірено наявні визначення, а також визначено більшу частину неетикетованих матеріалів. На жаль, переважна більшість матеріалів не містила даних щодо конкретних місць і часу зборів, тому не могла бути передана до основного фонду. Більша частина колекції була представлена черепашками екзотичних морських молюсків, перелік яких наведено у статті. Якщо не враховувати матеріалів, визначених лише до рівня роду або підроду, у переданій музею колекції містилося 6 видів екзотичних наземних і 145 видів екзотичних морських молюсків. Більшість з них досі не була представлена в малакологічному фонді музею. Без врахування таксонів, правильність визначення яких вимагає додаткової перевірки, у малакологічному фонді вперше з'явилися 3 види наземних екзотичних молюсків, одна родина (Pinnidae) і 86 видів морських екзотичних молюсків. Потребують подальшого визначення деякі черепашки екзотичних молюсків родин Arcidae, Ampullariidae, Cardiidae, Mactridae, Muricidae, Naticidae, Orthalicidae, Ostreidae, Patellidae, Pectenidae, Ranellidae, Tellinidae, Trochidae, Veneridae. Частину найбільш атрактивних матеріалів переданої до музею колекції було продемонстровано в тематичному електронному фотоальбомі «Скарби далеких морів» (2021). У подальшому заплановано оцифровування інших екзотичних видів, які вперше потрапили до малакологічного фонду музею. Виготовлені фотографії будуть використані в одному з тематичних розділів музейного освітнього проекту Просвітницька інтернет-програма «Молюски».

Ключові слова: *конхологічна колекція, екзотичні молюски, Gastropoda, Bivalvia, експозиційні матеріали.*

Від самого заснування музею в його фондах та експозиції були присутніми не лише представники вітчизняної малакофауни, але й екзотичні морські молюски (Гураль-Сверлова, Гураль, 2019; Führer…, 1896). На даний час у малакологічному фонді накопичена досить репрезентативна добірка екзотичних, переважно морських, але також наземних і деяких прісноводних молюсків (Гураль-Сверлова, 2015; Гураль-Сверлова, Гураль, 2012–2022). Лише частина з цих матеріалів задовольняє вимогам основного фонду (Гураль-Сверлова, Гураль, 2012, 2020). У більшості випадків йдеться про добре збережені та атрактивні черепашки з науково-допоміжного фонду, які не мають задокументованих місць та часу збору, проте можуть бути використані з експозиційною метою (Гураль-Сверлова, 2015) – як безпосередньо в постійній експозиції музею або на тимчасових виставках, так і віртуально (Гураль-Сверлова, Гураль, 2012–2022).

У серпні 2021 р. добірка екзотичних молюсків серед матеріалів науково-допоміжного фонду була суттєво доповнена завдяки конхологічній колекції Ігоря Тимофійовича Бакуменка (19.11.1936 – 7.12.2020), подарованій музею його вдовою. Хоча наукова робота І.Т. Бакуменка була пов'язана з геологією (Ігор…, 2020), більшу частину свого життя він займався також колекціонуванням черепашок молюсків. Як розповіла його дружина, «дитиною році в 1945-46 на горищі одного зі зруйнованих будинків м. Потсдама, де знаходилася ставка радянських військ і де служив його батько, полковник медичної служби Т.Д. Бакуменко, Ігор знайшов кілька коробочок з мушлями, і почалось… Він не лише возив їх з собою в місця постійного проживання (Львів – Новосибірськ – Львів), але й постійно поповнював колекцію. Йому дарували, він дарував, купував, сам знаходив на узбережжях Камчатки, Сахаліну, Курильських островів, Середземного моря. Своє життя І.Т. Бакуменко присвятив геології, але морські організми теж викликали у нього щире захоплення».

Метою цієї роботи стало визначення таксономічного складу переданої музею колекції та її значення для підвищення репрезентативності музейної добірки черепашок екзотичних молюсків.

У процесі впорядкування колекції було перевірено наявні визначення, а також визначено більшу частину неетикетованих матеріалів. На жаль, переважна більшість матеріалів не містила даних щодо конкретних місць і часу зборів, тому не могла бути передана до основного фонду. Більша частина колекції була представлена черепашками екзотичних морських молюсків, перелік яких наведено нижче. Крім того, у ній були представлені також деякі представники прісноводної, морської та наземної малакофауни України та невелика кількість наземних екзотичних молюсків, переважно з родини Bradybaenidae. Потребують подальшого визначення деякі черепашки екзотичних молюсків родин Arcidae, Ampullariidae, Cardiidae, Mactridae, Muricidae, Naticidae, Orthalicidae, Ostreidae, Patellidae, Pectenidae, Ranellidae, Tellinidae, Trochidae, Veneridae.

Таксономічну належність морських молюсків наведено переважно за наступними зведеннями (Huber, 2010; Robin, 2008). Латинські назви родин, родів усередині родин, видів усередині родів подано за абеткою. Таксони, які були досі відсутні в малакологічному фонді музею, позначені зірочками.

Частину найбільш атрактивних матеріалів переданої до музею колекції було продемонстровано в тематичному фотоальбомі (Гураль-Сверлова, Гураль, 2021). Навпроти таких видів вказано номери відповідних сторінок. У подальшому заплановано оцифровування інших екзотичних видів, які вперше потрапили до малакологічного фонду. Виготовлені фотографії будуть використані в одному з тематичних розділів музейного освітнього проекту Просвітницька інтернет-програма «Молюски» (Гураль-Сверлова, Гураль, 2012–2022).

Оскільки перелічені матеріали в майбутньому можуть використовуватися з експозиційною метою, у розміщеному нижче переліку по можливості наводили не лише латинські, але також українські назви екзотичних молюсків.

Наземні екзотичні молюски

Родина Achatinidae

Achatina zebra (Bruguière, 1792) – ахатіна-зебра

Родина Bradybaenidae

**Canistrum romblonensis* (Pfeiffer, 1842)

**Chrysallis rollei* (Moellendorf, 1898)– визначення вимагає перевірки
**Helicostyla faunus* (Broderip, 1841)
**Helicostyla florida* (Sowerby, 1841) – визначення вимагає перевірки
**Helicostyla (Calocochlia)* sp.
Helicostyla sp.
Родина Camaenidae
**Obba* sp.
Родина Zonitidae
**Zonites algirus* (Linnaeus, 1758) – алжирський зонітес

Морські екзотичні молюски – черевоногі (Gastropoda)
Родина Architectonicidae
**Architectonica perspectiva* (Linnaeus, 1758) – перспективна архітектоніка – стор. 100 [5]
Родина Babyloniidae
**Babylonia areolata* (Link, 1807) – плямиста бабілонія
Babylonia spirata (Linnaeus, 1758) – спіральна бабілонія
Родина Buccinidae
Neptunea sp.
**Phos senticosus* (Linnaeus, 1758) – колючий фос
Родина Bursidae
**Bufonaria crumena* (Lamarck, 1816) – буфонарія-гаманець – стор. 121 [5]
**Bufonaria rana* (Linnaeus, 1758), синонім *Bufonaria subgranosa* (Sowerby, 1836) – жаб'яча буфонарія
**Bursa corrugata* (Perry, 1811) – зморшкувата бурса – стор. 121 [5]
**Tutufa tenuigranosa* E.A.Schmidt, 1914 – тонкозерниста бурса
Родина Cerithidae
Cerithium nodulosum Bruguière, 1792 – вузлуватий церітіум
Rhinoclavis vertagus (Linnaeus, 1758) – вигнутий ріноклавіс
Родина Conidae
**Conus arenatus Hwass* in Bruguière, *1792*– піщаний (крапчастий) конус
**Conus capitaneus* Linnaeus, 1758 – капітанський конус – стор. 110 [5]
**Conus chaldeus* (Röding, 1798) – халдейський конус
**Conus ebraeus* Linnaeus, 1758 – єврейський конус
**Conus flavidus* Lamarck, 1810 – жовтий тихоокеанський конус
Conus generalis Linnaeus, 1767 – генеральський конус – стор. 110 [5]
**Conus imperialis* Linnaeus, 1758 – імператорський конус
Conus inscriptus Reeve, 1843 – надписаний конус
Conus miles Linnaeus, 1758 – солдатський конус – стор. 111 [5]
**Conus papilliferus* Sowerby, 1834 – сосочковий конус
**Conus patricius* Hinds, 1843 – патриціанський конус
**Conus radiatus* Gmelin, 1791 – променевий конус
**Conus striatus* Linnaeus, 1758 – смугастий конус – стор. 111 [5]
**Conus tessulatus* Born, 1778 – мозаїчний конус
Conus textile Linnaeus, 1758 – текстильний конус
Родина Cypraeidae
**Adusta succinta* (Linnaeus, 1758) – бурштинова ципрея

**Arestorides argus* (Linnaeus, 1758) –ципрея-аргус – стор. 106 [5]
Cypraea pantherina Solander, 1786 – ципрея-пантера
Cypraea tigris Linnaeus, 1758 – тигрова ципрея
Erosaria erosa (Linnaeus, 1758) – еродована ципрея
**Erronea caurica* (Linnaeus, 1758) – ципрея кауріка (звичайна каурі)
**Erronea caurica* f. *corrosa* (Gronovius, 1781)
**Erronea errones* (Linnaeus, 1758) – блукаюча (помилкова) ципрея
Leporicypraea mappa (Linnaeus, 1758) – ципрея-мапа
**Luria isabella* (Linnaeus, 1758) – ципрея Ізабелли
**Lyncina leviathan* Schilder & Schilder, 1937 – ципрея-левіафан
Lyncina lynx (Linnaeus, 1758) – ципрея-рись
Lyncina vitellus (Linnaeus, 1758) – тихоокеанська ципрея
**Macrocypraea cervinetta* (Kiener, 1844) – ципрея-оленятко – стор. 108 [5]
Macrocypraea zebra (Linnaeus, 1758) – ципрея-зебра
Mauritia arabica (Linnaeus, 1758) – арабська ципрея
**Mauritia histrio* (Gmelin, 1791) – ципрея-арлекін (ципрея-менестріль)
Monetaria caputserpentis (Linnaeus, 1758) – ципрея голова змії
Monetaria moneta (Linnaeus, 1758) – ципрея-монета (каурі-монета)
Muracypraea mus (Linnaeus, 1758) – ципрея-миша
Palmadusta asellus (Linnaeus, 1758) – ципрея-ослик
**Palmadusta diluculum* (Reeve, 1845) – світанкова ципрея – стор. 107 [5]
**Talostolida teres* (Gmelin, 1791) – звужена ципрея
**Trona stercoraria* (Linnaeus, 1758) – гнійова цепея – стор. 107 [5]
Zonaria pyrum (Gmelin, 1791) – вогняна ципрея

Родина Ficidae

**Ficus filosa* (Sowerby, 1892) – нитчастий фікус – стор. 114 [5]

Родина Glossidae

Glossus humanus (Linnaeus, 1758) – морське серце (людське серце, бичаче серце)

Родина Harpidae

Harpa sp.

Родина Melongenidae

**Hemifusus tuba* (Gmelin, 1791) – коричневий фусус
**Pugilina cochlidium* (Linnaeus, 1758) – спіральна мелонгена – стор. 120 [5]

Родина Mitridae

**Mitra papalis* (Linnaeus, 1758) – папська митра – стор. 105 [5]

Родина Muricidae

Bolinus brandaris (Linnaeus, 1758) – пурпуровий мурекс
Hexaplex cichoreum (Gmelin, 1791) – цикорний мурекс
**Hexaplex duplex canariensis* (Nordsiek, 1975) – канарський мурекс
Hexaplex erythrostomus (Smainson, 1831) – червоноротий мурекс
**Stramonita haemastoma* (Linnaeus, 1767) – червонорота стрaмоніта
**Tais mancinella* (Linnaeus, 1758) – манцинелова таіс – стор. 119 [5]
Vokesimurex sp.

Родина Nassariidae

**Nassarius arcularia* (Linnaeus, 1758)

Родина Naticidae

**Cryptonatica janthostoma* (Deshayes, 1839) – фіолетоворота натіка
Neverita aulacoglossa (Pilsbry & Vanatta, 1908) – язиката натіка
Neverita josephinia Risso, 1826 – натіка Жозефіни
Родина Neritidae
**Nerita nigrita* Röding, 1798 – темна неріта
Nerita peloronta Linnaeus, 1758 – неріта кривавий зуб
**Nerita quadricolor* Gmelin, 1791 – чотириколірна неріта
Nerita versicolor Gmelin, 1791 – строката неріта
Родина Olividae
**Agaronia gibbosa* (Born, 1778) – горбата оліва
**Oliva irisans* f. *fordii* (Johnson, 1910) – визначення вимагає перевірки
**Oliva miniacea* (Röding, 1798) – велика оліва – стор. 101 [5]
**Oliva porphyria* (Linnaeus, 1758) – порфірна оліва – стор. 102 [5]
**Oliva vidua* (Röding, 1798) – оліва-удова
Родина Ranellidae
**Cabestana cutacea* (Linnaeus, 1767) – середземноморський тритон
**Cabestana cutacea f. dolarium* (Linnaeus, 1767)
**Cymatium femorale* (Linnaeus, 1758) – кутастий тритон – стор. 116 [5]
**Distorsio anus* (Linnaeus, 1758) – дісторсіо анус (звичайний дісторсіо) – стор. 118 [5]
**Monoplex corrugatus* (Lamarck, 1816) – зморшкуватий тритон
**Monoplex pilearis* (Linnaeus, 1758) – волохатий тритон – стор. 115 [5]
**Monoplex vespaceus* (Lamarck, 1822) – карликовий волохатий тритон – визначення вимагає перевірки
**Septa occidentalis* (Mörch, 1877) – визначення вимагає перевірки
Родина Strombidae
**Canarium labiatum* (Röding, 1798) – складчастий канаріум
**Canarium urceus* (Linnaeus, 1758) – канаріум-глечик
Conomurex luhuanus (Linnaeus, 1758) – червоноротий (суничний) стромбус
**Conomurex persicus* (Swainson, 1821) – персидський стромбус
**Dolomena variabilis* (Swainson, 1820) – мінлива доломена
Doxander vittatus (Linnaeus, 1758) – стрічковий стромбус
Euprotomus aurisdianae (Linnaeus, 1758) – стромбус вухо Діани
Gibberulus gibberulus albus (Mörch, 1850) – горбатий стромбус
**Laevistrombus turturella* (Röding, 1798) – стромбус-горлиця – стор. 112 [5]
**Lambis arthritica* Röding, 1798 – артритний лямбіс – стор. 104 [5]
Lambis lambis (Linnaeus, 1758) – звичайний лямбіс
Lambis scorpius (Linnaeus, 1758) – скорпіоновий лямбіс
Родина Terebridae
**Terebra areolata* (Link, 1807) – мускаринова теребра – стор. 99 [5]
Terebra maculata (Linnaeus, 1758) – теребра меч марліна (плямиста теребра)
Родина Trochidae
**Ethalia guamensis* (Quoy & Gaimard, 1834) – гуамський морський ґудзик – стор. 117 [5]
Tectus conus (Gmelin, 1791) – конічний трохус
Tectus fenestratus (Gmelin, 1791) – ґратчастий трохус
**Tectus maculatus* (Linnaeus, 1758) – плямистий трохус

**Tectus niloticus* (Linnaeus, 1758) – нільський трохус – стор. 117 [5]
**Tectus pyramis* (Born, 1778) – пірамідальний трохус
Родина Turbinellidae
Vasum turbinellus (Linnaeus, 1758) – звичайний вазум
Родина Turbinidae
Angaria delphinus (Linnaeus, 1758) – ангарія-дельфін – стор. 113 [5]
**Angaria melanocantha* (Reeve, 1842) – чорношипа ангарія – стор. 113 [5]
**Astralium calcar* (Linnaeus, 1758) – шпорцевий (колючий) турбо
**Lunella granulata* (Gmelin, 1791) – зернистий місячний турбо
Turbo chrysostomus Linnaeus, 1758 – золоторотий турбо
Родина Turritellidae
**Turritella terebra* (Linnaeus, 1758) – велика турітела – стор. 109 [5]
Родина Volutidae
Cymbiola nobilis (Lightfoot, 1786) – благородна волюта

Морські екзотичні молюски – двостулкові (Bivalvia)
Родина Arcidae
**Anadara antiquata* (Linnaeus, 1758) – антична анадара
Arca navicularis Bruguière, 1789 – індо-пацифічна арка
Родина Cardiidae
**Cardium costatum* Linnaeus, 1758 – ребриста серцевидка – стор. 128 [5]
**Lyrocardium lyratum* (Sowerby, 1840) – ліроподібна серцевидка – стор. 131 [5]
Maoricardium pseudolima (Lamarck, 1819) – серцевидка псевдоліма – стор. 130 [5]
**Vasticardium elongatum* (Bruguière, 1789) – видовжена серцевидка – стор. 130 [5]
Родина Glycymeridae
**Glycymeris formosa* (Reeve, 1843) – прегарний гліцімеріс – стор. 129 [5]
**Glycymeris reevei* (C.Mayer, 1868) – гліцімеріс Ріва
**Glycymeris yessoensis* (Sowerby, 1889) – приморський гліцімеріс
Родина Lucinidae
**Codakia tigerina* (Linnaeus, 1758) – тигрова кодакія – стор. 129 [5]
**Fimbria fimbriata* (Linnaeus, 1758) – звичайна фімбрія – стор. 126 [5]
Родина Mactridae
Mactra sp.
**Spisula solida* (Linnaeus, 1758) – вибірка з 9 стулок, зібрана у травні 2011 р. на узбережжі Португалії., передана до основного фонду музею (інв. № В837)
Родина Pectenidae
**Amusium japonicum taiwanicum* Habe, 1992, синонім *Amusium japonicum taiwanense* Dijkstra, 1998 – японський місячний гребінець – стор. 124 [5]
**Azumapecten farreri* (Jones & Preston, 1904) – гребінець Фаррера (японський гребінець, китайський гребінець)
**Chlamys islandica* (O.F.Müller, 1776) – ісландський гребінець – визначення вимагає перевірки
**Decatopecten radula griggi* (Webb, 1957) – гребінець Грігга
Gloripallium pallium (Linnaeus, 1758) – королівський (розфарбований) гребінець – стор. 125 [5]

**Mimachlamys sanguinea* (Linnaeus, 1758), синонім *Chlamys senatoria* (Gmelin, 1791) – благородний (сенаторський) гребінець – стор. 123 [5]
**Mizuhopecten yessoensis* (Jay, 1857) – приморський гребінець – визначення вимагає перевірки
**Nodipecten nodosus* (Linnaeus, 1758) – гребінець левова лапа – стор. 122 [5]
Pecten maximus (Linnaeus, 1758) – великий гребінець
**Pseudamussium peslutrae* (Linnaeus, 1771) – гребінець лапа видри – визначення вимагає перевірки
**Swiftopecten swifti* (Bernardi, 1858) – гребінець Свіфта – стор. 124 [5]
Родина Pholadidae
Cyrtopleura costata (Linnaeus, 1758) – крила янгола
*Родина Pinnidae
**Atrina vexillum* (Born, 1778) – вимпельна атріна – стор. 132 [5]
Родина Psammobiidae
Asaphis sp.
Родина Pteriidae
Pteria sp.
Родина Tellinidae
**Leporimetis papyracea* (Gmelin, 1791) – папірусна теліна
**Tellina radiata* f. *unimaculata* Lamarck, 1818 – променista теліна
Родина Veneridae
**Ameghinomya antiqua* (King & Broderip, 1832), синонім *Leukoma antiqua* (King, 1832) – антична леукома
Callista chione (Linnaeus, 1758) – каліста Хіони
Callista erycina (Linnaeus, 1758) – руда каліста – стор. 128 [5]
Circomphalus foliaceolamellosus (Dillwyn, 1817) – листоподібно-пластинчастий циркомфалус
Hysteroconcha dione (Linnaeus, 1758) – гістероконха Діони
**Lioconcha fastigiata* (Sowerby, 1851) – темна ліоконха – стор. 131 [5]
**Mercenaria mercenaria* (Linnaeus, 1758) – звичайна мерценарія – стор. 127 [5]
Polititapes sp.

Висновки

Якщо не враховувати матеріалів, визначених лише до рівня роду або підроду, у переданій музею конхологічній колекції І.Т. Бакуменка містилося 6 видів екзотичних наземних і 145 видів екзотичних морських молюсків. Більшість з них досі не була представлена в малакологічному фонді музею. Без врахування таксонів, правильність визначення яких вимагає додаткової перевірки, музейна добірка екзотичних молюсків збільшилася на 86 видів морських і 3 види наземних молюсків. Крім того, у музеї вперше з’явився представник родини Pinnidae.

Гураль Р.І., Гураль-Сверлова Н.В. 2019. Історія комплектування та наукового опрацювання матеріалів малакологічного фонду Державного природознавчого музею НАН України. *Наукові записки Державного природознавчого музею*. Вип. 35. С. 15–20. **DOI:** https://doi.org/10.36885/nzdpm.2019.35.15-20

Гураль-Сверлова Н.В. 2015. Екзотичні молюски у фондах Державного природознавчого музею НАН України та можливості їх експозиційного використання. *Наукові записки Державного природознавчого музею*. Вип. 31. С. 29–38.
Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. 2012. Наукові колекції Державного природознавчого музею. Вип. 4. Малакологічний фонд. Львів. 253 с.
Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. 2020. Каталог колекції наземних молюсків Державного природознавчого музею НАН України [online]. Львів. 227 с. Доступне <http://www.pip-mollusca.org/page/epubl/catalog-land-molluscs.php> [Дата звернення 22 лютого 2022 року].
Гураль-Сверлова Н., Гураль Р. 2021. Скарби далеких морів: екзотичні морські молюски у фондах Державного природознавчого музею НАН України [online]. Львів. 134 с. Доступне <http://www.pip-mollusca.org/page/epubl/exotic-marine-mollusks-dpm.php> [Дата звернення 22 лютого 2022 року].
Гураль-Сверлова Н.В., Гураль Р.І. 2012–2022. Екзотичні види молюсків у фондах Державного природознавчого музею НАН України: ілюстрована база даних [online]. Доступне <http://www.pip-mollusca.org/page/phg/exotic/index.php> [Дата звернення 22 лютого 2022 року].
Ігор Тимофійович Бакуменко. 2020. *Мінералогічний збірник*. № 70. Вип. 1–2. С. 112–114.
Führer durch das gräflich Dzieduszyckische Museum in Lemberg. 1896. Lemberg. 234 S.
Huber M. 2010. Compendium of Bivalves. Hackenheim: ConchBooks. 901 p.
Robin A. 2008. Encyclopedia of Marine Gastropods. Hackenheim: ConchBooks. 480 p.

Державний природознавчий музей НАН України, Львів
e-mail: gural@smnh.org, sverlova@pip-mollusca.org

Gural R.I., Gural-Sverlova N.V.

I.T. Bakumenko's collection in the malacological collection of the State Museum of Natural History of NAS of Ukraine

In August 2021, the State Museum of Natural History in Lviv received the conchological collection of the geologist and amateur collector I.T. Bakumenko. This made it possible to considerably supplement the sample of exotic mollusc species, mainly marine ones, intended for exposition use. During the processing of the collection, the existing identifications were checked, and most of the unlabeled specimens were also identified. Unfortunately, the vast majority of materials did not contain data on place and time of collecting, so they could not be transferred to the main fund of the museum. Most of the collection was represented by the shells of exotic marine molluscs, the list of which is given in the article. Excluding materials identified only to genus or subgenus level, the collection transferred to the museum contained 6 species of exotic land molluscs and 145 species of exotic marine ones. Most of them have previously not been presented in the malacological collection of the museum. Without taking into account taxa whose correct identification requires additional verification, three species of land exotic molluscs, one family (Pinnidae) and 86 species of marine exotic ones appeared for the first time in the malacological collection. Some shells of exotic molluscs of the families Arcidae, Ampullariidae, Cardiidae, Mactridae, Muricidae, Naticidae, Orthalicidae, Ostreidae, Patellidae, Pectenidae, Ranellidae, Tellinidae, Trochidae, Veneridae require further identification. Some of the most attractive examples of the collection transferred to the museum were demonstrated in a thematic electronic photo album "Treasures of distant seas" (2021). In the future, the digitization of other exotic species that entered the malacological collection of the museum for the first time is planned. The produced photos will be used in one of the thematic sections of the museum project Educational Internet program "Molluscs".

Key words: conchological collection, exotic molluscs, Gastropoda, Bivalvia, exposition materials.

ЗМІСТ **CONTENTS**

Музеологія * Museology Стор.

Гураль Р. І., Гураль-Сверлова Н. В. Малакологічна колекція І.Т. Бакуменка, передана до Державного природознавчого музею НАН України ……..... 3

- I.T. Bakumenko's malacological collection passed to the State Museum of Natural History of NAS of Ukraine

Екологія * Ecology

Савчак О. Р., Капрусь І. Я. Едифікаторна роль ліщини в формуванні таксоцену колембол у субконтинентальних дубово-грабових лісах Вігерського парку народового (Польща) ……... 11

- The edificator role of hazel in the formation of the Collembola taxocene of subcontinental oak-hornbeam forests of the Wigerski National Park (Poland**)**

Кузярін О. Т, Любинець І. П., Хомин І. Г. Фітоценотичні умови та структура місцевої популяції *Betula humilis* Schrank в околицях с. Жорниська (Українське Розточчя) 19

- Phytocenotic conditions and structure of the local population for *Betula humilis* Schrank near Zhornyska village (Ukrainian Roztochchia)

Кияк В. Г. Динаміка популяцій *Senecio carpaticus* Herbich у Чорногорі (Українські Карпати) …….. 31

- Population dynamics of *Senecio carpaticus* Herbich in the Chornohora (Ukrainian Carpathians)

Білонога В. М. Особливості поширення і відновлення *Pinus cembra* L. у Чорногірському масиві Українських Карпат 43

- Characteristics of spread and restoration of *Pinus cembra* L. in the Chornohora massif of the Ukrainian Carpathians

Омельчук О. С., Орлов О. Л., Рагуліна М. Є. Оселищне різноманіття РЛП «Стільське горбогір'я» 53

- Habitat's diversity of «Stil'ske horbogirya» RLP

Пасайлюк М. В. Історія досліджень грибів та грибоподібних організмів на території НПП «Гуцульщина» та роль in situ, ex situ, re situ методів у збереженні їх різноманіття …….. 63

- The history of research of fungi and fungi-like organisms on the territory of the «Hutsulshchyna» NNP and the role of security, protection and the environmental measures by in situ, ex situ, re situ in conserving their diversity

Башта А.-Т. В. Локалізація місць гібернації та зимова активність вечірниці рудої *Nyctalus noctula* (Chiroptera) в урбанізованому середовищі (м. Львів) ... 73

- Localization of hibernation sites and winter activity of *Nyctalus noctula* (Chiroptera) in urban environment (Lviv)

Гураль-Сверлова Н. В., Гураль Р. І. Фенотипічні маркери та історія інтродукції садової цепеї *Cepaea hortensis* (Gastropoda, Helicidae) на заході України ……... 83

- Phenotypic markers and history of the introduction of white-lipped snail *Cepaea hortensis* (Gastropoda, Helicidae) in western regions of Ukraine

Бриндзя І. В., Скробач Т. Б. Якість криничної води Дрогобицької територіальної громади …… 95

- Well water quality in Drohobych territorial community

Скробач Т. Б., Бриндзя І. В., Микитчин О. І. Про доцільність зміни меж ландшафтного заказника місцевого значення «Бориславський» ……..… 102

- Feasibility of changing the area of the «Boryslavsky» local landscape reserve

Горбняк-Юліна Л. Т., Сарахман І. С. Колірні варіації квіток *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill. на території НПП «Подільські Товтри» ……..... 115

- Color variations of *Pulsatilla pratensis* (L.) Mill flowers on the territories of the «Podilski Tovtry» NNP

Зоологія * Zoology

Гірна А. Я. Доповнення до фауни павуків НПП «Дністровський каньйон» та його околиць ……. 125

- A contribution to the spider fauna of the «Dnister Canyon» NNP and its environs

Микітчак Т. І. Фауна гіллястовусих (Cladocera) і веслоногих (Copepoda: Cyclopoida, Calanoida) ракоподібних гірської частини басейну р. Стрий (Українські Карпати) ……. 137

- Cladocera and Copepoda (Cyclopoida, Calanoida) of the mountain part of the Stryi river basin (Ukrainian Carpathians)

Геряк Ю. М., Марискевич О. Г., Яворський І. Є. Раритетна компонента фауни безхребетних НПП «Бойківщина» ..……. 145

- A rare component of the invertebrate fauna of the «Boykivshchyna» NNP

Середюк Г. В., Чумак В. О., Капелюх Я. І., Різун В. Б., Чумак М. В., Капустинський А. І., Шимків Н. Я. Сітчастокрилі (Insecta, Neuroptera) ПЗ «Медобори» 159

- Net-winged (Insects, Neuroptera) of «Medobory» Nature Reserve

Середюк Г. В., Коваль Н. П. , Чумак В. О., Чумак М. В. Угруповання сітчастокрилих (Neuroptera) північно-західної частини Полонинського хребта в межах Ужанського НПП 171

- Grouping of the net-winget insects (Neuroptera) of the north-western part of the Polony Range within the «Uzhanskyi» NNP

Глотов С. В. Огляд роду *Amischa* Thomson, 1858 (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae) України 183

- A review of the genus *Amischa* Thomson, 1858 (Coleoptera: Staphylinidae: Aleocharinae) of Ukraine

Глотов С. В., Терехова В . В. Знахідки жуків-стафілінід (Coleoptera: Staphylinidae) у східних регіонах України 189

- Findings of rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) in the eastern regions of Ukraine

Ліщук А. В. Список мух-повисюх (Diptera, Syrphidae) НПП «Подільські Товтри» ... 193

- Checklist of hover flies (Diptera, Syrphidae) «Podilski Tovtry» NNP

Заморока А. М. Пропозиції щодо уніфікації і застосування національної номенклатури найменувань скрипунових (Coleoptera: Cerambycidae) із фавни України та деяких екзотів. Частина I: підродини куцовусові (Spondylidinae) та фрузеві (Prioninae) …… 205

- Proposals for unification and use of the Ukrainian national nomenclature for native and exotic species of the longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) in Ukraine. Part I: subfamilies Spondylidinae and Prioninae

Заморока А. М., Михайлюк-Заморока О.В. Пропозиції щодо уніфікації і застосування національної номенклатури найменувань скрипунових (Coleoptera: Cerambycidae) із фавни України та деяких екзотів. Частина II: підродина козакові (Cerambycinae) 219

- Proposals for unification and use of the Ukrainian national nomenclature for native and exotic species of the longhorn beetles (Coleoptera: Cerambycidae) in Ukraine. Part II: subfamily Cerambycinae

Голіней Г. М., Прокоп'як М. З., Пшеничняк О. В. Сучасний стан родини Nymphalidae (Insecta, Lepidoptera) в західних областях України ……..……. 231

- Current status of the Nymphalidae family (Insecta, Lepidoptera) in western regions of Ukraine

Гуштан К. В., Гуштан Г. Г. Апробація вебресурсу «Біорізноманіття України» на прикладі бабок (Insecta: Odonata) Українських Карпат …….. 237

- The approbation of web resource «Biodiversity of Ukraine» on example of dragonflies (Insecta: Odonata) of Ukrainian Carpathians

Канарський Ю. В., Панін Р. Ю. Нові знахідки рідкісних видів жуків-турунів (Coleoptera, Carabidae) на заході України ……..…. 245

- New finds of rare ground beetle species (Coleoptera, Carabidae) in western regions of Ukraine

Короткі повідомлення * The brief messages

Баранчук Г. І., Шимків Н. Я. Нові знахідки флори і фауни на території природного заповідника «Медобори» ……..... 255

- New finds of flora and fauna on the territory of the «Medobory» nature reserve

Данилюк К. М., Демчишин Н. Б., Марискевич О. Г. *Convallaria majalis* L. у НПП «Бойківщина» (Українські Карпати) ……...… 257

- *Convallaria majalis* L. in «Boikivshchyna» NPP (Ukrainian Carpathians)

Ювілейні дати * Anniversaries

Чернобай Ю. М. Парадигми і реперні поняття інтразонального лісознавства (до 120-річчя з дня народження професора О. Л. Бельгарда) ……..... 261

Хроніка * Current issues

Середюк Г. В. Про діяльність Державного природознавчого музею НАН України у 2021 році ……...……... 271

Дзюбенко Н. В., Савицька А. Г. 26-та Генеральна конференція ICOM 2022 «Сила музеїв» (Чеська Республіка, Прага) ……. 273

Правила для авторів * Rules for authors

Національна академія наук України
Державний природознавчий музей

Наукове видання

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Випуск 38

PROCEEDINGS OF THE STATE NATURAL HISTORY MUSEUM

Issue 38

Українською та англійською мовами

Головний редактор І. Я. Капрусь

Комп'ютерний дизайн і верстка О. С. Климишин, Т. М. Щербаченко

Адреса редакції:
79008 Львів, вул. Театральна, 18
Державний природознавчий музей НАН України
телефон / факс: (032) 235-69-17
e-mail: editorship@smnh.org
http://science.smnh.org

Формат 70×100/16. Обл.-вид. арк. 22,5. Наклад 100 прим.

Виготовлення оригінал-макета здійснено в Лабораторії природничої музеології
Державного природознавчого музею НАН України.
Друк ТзОВ «Простір М». 79000 Львів, вул. Чайковського, 8.